

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/26/2025
Identifikačné číslo spisu:	4420202802
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4420202802.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu: H. J., narodený XX. Y. XXXX, bytom T. XXXX/X, XXX XX Q. M., (podnikajúci pod obchodným menom Ján Molnár KREMATÓRIUM A POHREBNÍCTVO, miesto podnikania Slovenská 26, 940 02 Nové Zámky, IČO: 32 800 461), právne zastúpený: AS Legal s.r.o., so sídlom Hlučinska 1, 831 03 Bratislava, IČO: 36 857 688, proti žalovanému 1/: H. J., narodený X. A. XXXX bytom D. XXXX/X, XXX XX Q. M., a žalovanému 2/: N. J., narodený XX. G. XXXX, bytom D. XXXX/X, XXX XX Q. M., (podnikajúci pod obchodným menom Róbert Molnár POHREBNÝ PODNIK Molnár, miesto podnikania Dubová 6, 940 01 Nové Zámky, IČO: 32 798 512), zast.: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., Pribinova 9, 940 02 Nové Zámky, IČO: 36 813 401, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 5Cb/46/2020, o odvolaní žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8Cob/58/2025, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 7Co/43/2025, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8Cob/58/2025 je p r í s l u š n ý Krajský súd v Nitre.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“), z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) majúc za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Nitre. K dôvodom predloženého nesúhlasu uviedol, že predmetný spor má občianskoprávny charakter, nakoľko právny vzťah medzi stranami sporu sa netýka ich podnikateľskej činnosti.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Nitre a Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre je dôvodný.

3. Pre rozhodnutie o príslušnosti odvolacieho súdu bola relevantná nasledovná právna úprava.

4. Podľa ustanovenia § 1 ods. 1 a 2 ObZ, tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním. (2) Právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon.

5. Podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. a) ObZ, podnikateľom podľa tohto zákona je osoba zapísaná v obchodnom registri.

6. Podľa ustanovenia § 6 ods. 1 ObZ, obchodným majetkom na účely tohto zákona sa rozumie súhrn majetkových hodnôt (vecí, pohľadávok a iných práv a peniazmi ocenených iných hodnôt), ktoré patria podnikateľovi a slúžia, alebo sú určené na jeho podnikanie.

7. Podľa ustanovenia § 261 ods. 1 ObZ, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

8. Podľa ustanovenia § 261 ods. 8 ObZ, pri použití tejto časti zákona podľa odsekov 1 a 2 je rozhodujúca povaha účastníkov pri vzniku záväzkového vzťahu.

9. Podľa ustanovenia § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

10. Podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave, c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

11. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

12. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

13. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

14. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom spore, o ktorom vec predkladajúci krajský súd uviedol, že je občianskoprávny, rozhodol Okresný súd Nové Zámky rozsudkom zo dňa 10. decembra 2024 č. k. 5Cb/46/2020-814. Voči predmetnému rozsudku podali žalobca i žalovaní odvolania, ktoré boli súdom prvej inštancie podaním na č. l. 894 spisu predložené Krajskému súdu v Nitre, ako súdu odvolaciemu.

Krajský súd v Nitre o odvolaniach nerozhodol a postúpil spor na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne a kauzálné príslušnému na konanie o odvolaniach v obchodnoprávnom spore, s poukazom na § 34 ods. 2 písm. b) CSP. Odvolacia vec bola na Krajskom súde v Nitre prvotne zapísaná do súdneho registra „Co“. Krajský súd v Nitre svoje postúpenie zdôvodnil tým, že v danom prípade ide o spor svojou povahou obchodnoprávny a ako obchodnoprávny spor bol v Cb registri vedený aj na súde prvej inštancie. V konaní bolo nariadené neodkladné opatrenie, pričom o odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave dňa 14. novembra 2023 pod sp. zn. 6Cob/99/2023.

Krajský súd v Bratislave (príslušný senát) nesúhlasil s postúpením mu sporu Krajským súdom v Nitre a predložil súdny spis bez rozhodnutia o odvolaní najvyššiemu súdu, ako súdu spoločne nadriadenému obom týmto odvolacím súdom.

16. Vec predkladajúci odvolací súd v danom prípade argumentačne odvodzuje (procesno) právny charakter sporu od (hmotno) právneho charakteru záväzkového vzťahu strán, poukazujúc na nesplnenie podmienok stanovených v § 261 ods. 1 ObZ, pričom a contrario spor považuje za občianskoprávny.

17. „V súkromnom práve rozumieme pod záväzkovým vzťahom právny vzťah, v ktorom jeden subjekt (veriteľ) je oprávnený od druhého subjektu (dlžníka) „niečo“ požadovať (pohľadávka) a druhý subjekt je povinný „to“ (dlh) poskytnúť, t.j. zachovať sa tak, ako to zodpovedá oprávneniu veriteľa, pričom obidva subjekty sú individuálne určené a ich oprávnenia ani povinnosti nevyplývajú z vlastníctva určitej veci, ale z iného osobitného dôvodu. Takýmto dôvodom vzniku záväzku môžu byť právne úkony, (najmä zmluvy), konštitutívne rozhodnutia štátnych orgánov, predovšetkým súdov, protiprávne úkony, iné právne dôvody ustanovené zákonom. ... V nadväznosti na ustanovenie § 1 ods. 2 kogentná právna norma obsiahnutá v ustanovení § 261 vyjadruje spôsob úpravy obchodných záväzkových vzťahov, t.j. ustanovuje podmienky, po splnení ktorých sa obligatórne uplatní úprava obchodného zákonníka v záväzkových vzťahoch ako lex specialis ku všeobecnej úprave vykonanej v Občianskom zákonníku. ... Za základné kritérium uplatnenia režimu Obchodného zákonníka pri úprave záväzkových vzťahov bolo zákonodarcom v roku 1991 zvolené kritérium subjektu. Splnenie podmienky zákonom ustanoveného „statusu“ subjektu je vyžadované na obidvoch stranách právneho vzťahu. Primárnym subjektom obchodných záväzkových vzťahov je podnikateľ, ... Okrem požiadavky statusu podnikateľov je pri vzniku záväzku určujúca pre obligatórnu pôsobnosť Obchodného zákonníka aj zrejma súvislosť s podnikateľskou činnosťou, a to pri vzniku záväzku na obidvoch stranách záväzkového vzťahu s prihliadnutím na všetky okolnosti vzniku záväzku, t.j. rozhodujúcou skutočnosťou je, ako sa účel vzniku záväzku javí pri objektívnom posúdení. Z uvedeného zákonného vymedzenia vyplýva, že záväzky vzniknuté v rámci predmetu podnikania (tzv. základné činnosti), ako aj záväzky vzniknuté z činností súvisiacich s predmetom podnikania (t.j. činností zabezpečujúcich chod a rozvoj podniku, tzv. akcesorické činnosti) sa budú subsumovať pod obchodné záväzkové vzťahy, t.j. budú mať charakter obchodných záväzkov a budú sa riadiť Obchodným zákonníkom“ (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2022, s. 1177, 1178).

18. To, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Určujúcou normou je v tomto prípade ustanovenie § 261 Obchodného zákonníka, obsahujúce vymedzenie obchodných záväzkových vzťahov. V danom prípade žalobca a žalovaný 2/ síce zodpovedá definícii podnikateľa (§ 2 ods. 2 ObZ), žalovaný 1/ už ale podnikateľom nie je (z dôvodu ukončenia podnikateľskej činnosti), a na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu všetkých subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku. Z hľadiska obchodného záväzkového vzťahu, by muselo ísť na strane podnikateľa o výkon jeho podnikateľskej činnosti. Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu, v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde. Z ust. § 489 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone (poukazujem na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndc/13/2024 zo dňa 30. mája 2024, podľa ktorého sa jedná o civilný spor).

19. V predmetnom spore sa žalobca voči žalovaným 1/ a 2/ domáha zrušenia a vyporiadania podielového

spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré podľa tvrdení žalobcu nadobudli žalobca, žalovaný 1/ a 2/ na základe čl. 4 zmluvy o združení, hoci kúpnu zmluvu uzatvoril len žalovaný 1/ ako kupujúci. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nehnuteľnosti napriek tomu, že po ich kúpe v roku 2007 od Slovenskej republiky boli v katastri nehnuteľností zapísané len do vlastníctva žalovaného 1/, sú v skutočnosti v spoluvlastníctve strán sporu, t. j. bývalého združenia - žalobcu, žalovaného 1/ a 2/, každého v podiele 1/3 k celku. Podľa odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku spoluvlastníctvo medzi stranami sporu vzniklo zo zákona a po zániku združenia nedošlo k jeho vyporiadaniu. Súd preto žalobe vyhovel, spoluvlastníctvo zrušil a vyporiadal.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom rozhodnutí z 11. decembra 2019 sp. zn. 6Ndc/15/2019 vyslovil, že pre stanovenie súdnej príslušnosti je vždy významný obsah žaloby, ktorý formuluje žalobca, teda i to, akej súdnej ochrany sa dovoľáva.

21. Aplikujúc uvedené na posudzovanú právnu vec, daný záväzkový vzťah nespĺňa predpoklady pre vznik obchodnoprávneho vzťahu vzhľadom na jeho predmet, ktorým je zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva. Na predmetný právny vzťah nemožno aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, predmet daného sporu nespadá pod vzťahy uvedené v § 261 ods. 6 a § 262 Obchodného zákonníka, a nejde o žiadnu vec obchodnoprávnej agendy uvedenej v Prílohe č. 1, časť II písmeno B Spravovacieho a kancelárskeho poriadku pre súdy (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. z 11. novembra 2005 o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy). Z uvedeného teda vyplýva, že tento spor nemá obchodnoprávnu povahu, preto nejde o obchodnoprávny spor ale o spor občianskoprávny. V spore ide o prejudiciálne o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, predmetom sporu je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktoré nespadá pod obchodné záväzkové vzťahy uvedené v § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka.

22. Najvyšší súd má vzhľadom na uvedené za to, že v takomto prípade nemožno založiť funkčnú príslušnosť toho krajského súdu, ktorý je špecializovaný na obchodnoprávne spory, ak tento nie je totožný s krajským súdom, v obvode ktorého má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Preto najvyšší súd konštatuje, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak vec predložil Krajskému súdu v Nitre podľa § 377 CSP, a teda zároveň, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre je dôvodný. S ohľadom na vyššie uvedené, keďže predmetný spor má charakter občianskoprávny, a nie obchodnoprávny, nie je na jeho prejednanie daná funkčná (kauzálna) príslušnosť Krajského súdu v Bratislave podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP v spojení s § 22 písm. d) CSP.

23. Funkčnú príslušnosť súdu na konanie o odvolaniach je preto potrebné určiť podľa ust. § 34 ods. 1 CSP. V súlade s § 3 ods. 4 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, má Okresný súd Nové Zámky sídlo v obvode Krajského súdu v Nitre.

24. Najvyšší súd preto z uvedených dôvodov dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu je dôvodný a na konanie a rozhodnutie o odvolaniach žalobcu a žalovaných je funkčne príslušný Krajský súd v Nitre.

25. Najvyšší súd však považuje za potrebné uviesť, že posúdenie povahy sporu nie je pre vo veci konajúci súd záväzný, keďže právne posúdenie veci je predmetom sporu medzi stranami, a nie sporu o príslušnosť súdov, pričom toto sa odvíja od skutkových okolností zistených v priebehu konania.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.